

Philippe Claudel

Pono Linio dukraitė

baltos lankos

Philippe Claudel

Pono Linio dukraitė

romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Jonė Ramunytė

baltos lankos

Laivo gale stovi senas žmogus. Jo rankose lengvas lagaminėlis ir naujagimis, dar lengvesnis už lagaminą. Senis vadinasi ponas Linis. Jis vienintelis žino, kuo jis vardu, nes visi, kurie tai žinojo, mirę.

Stovėdamas laivo paskuigalyje, jis mato tolstant savo kraštą – savo protėvių ir mirusiųjų kraštą, o jo glėbyje miega kūdikis. Kraštas tolsta, nepaliaujamai mažėja, ir ponas Linis stebi, kaip jis blėsta horizonte, – stebi ištisom valandom, nors pučiantis vėjas kedena jį tartum lėlę.

Kelionė trunka ilgai. Daugybę dienų. Ir visą tą laiką senis stovi laivo gale, išmeigęs akis į baltą vagą, galop susiliejančią su dangumi, žvilgsniu tirdamas tolius ir tebeieškodamas pradingusių krantų.

Vedamas į kajutę nesipriešina, nieko nesako, bet kiek vėliau jį vėl aptinki užpakaliniame denyje – viena ranka ištvėręs parapeto, kita glaudžia kūdikį, o grubios odos lagaminėlis stovi jam prie kojų.

Lagaminėlis perjuostas diržu, kad neatsidarytų, tarytum viduje būtų kažin kokios brangenybės. Iš tikrųjų jame tėra

nudėvėti drabužiai, nuotrauka, beveik visai išblukusi nuo saulės, ir drobinis maišelis, į kurį senis įpylė saują žemės. Tai viskas, ką jam pavyko pasiimti. Ir, žinoma, kūdikį.

Kūdikis – geras vaikas. Tai mergaitė. Jai buvo šešios savaitės, kai ponas Linis įsėdo į laivą su didžiule daugybe kitų žmonių, panašių į jį vyrų ir moterų, viską praradusių, paskubom suburtų, – jie tam nesipriešino.

Šešios savaitės. Tiek trunka kelionė. Tad kai laivas pasieks tikslą, dukraitė jau bus dvigubai vyresnė. Na, o seniui atrodo, kad jis pats paseno ištisu amžiumi.

Kartais jis pakuždom niūniuoja mažylei dainelę, vis tą pačią, ir mato, kaip kūdikio akys prasiveria, burnelė taip pat. Jis žiūri į ją ir regi daugiau nei kūdikėlio veidelį. Regi gamtovaizdžius, spindinčius rytmečius, lėtą, romią buivolų žinginę ryžių laukuose, šešėlį, nudrykusį nuo didelių bengalinių fikusių kaimo prieigose, melsvą ūką, vakarais besileidžiantį nuo kalnų tarsi skraistė, švelniai slystanti ant pečių.

Pienas teka girdomam kūdikiui nuo lūpų. Ponas Linis dar neįgudęs. Nerangus. Bet mergytė neverkia. Ji vėl užmiega, o jis grįžta prie horizonto, putotos vagos ir tolių, kuriuose jau senokai daugiau nieko nežvelgia.

Pagaliau vieną lapkričio dieną laivas pasiekia tikslą – tačiau senis nenori išlipti. Palikti laivą – tai galutinai palikti visa, kas jį dar saisto su sava žeme. Tad dvi moterys švelniai veda jį į krantinę, tarytum ligonį. Labai šalta. Dangus apniūkęs. Ponas Linis įtraukia į šnerves naujojo krašto kvapo.

Ir nieko neužuodžia. Jokio kvapo. Šitas kraštas bekvapis. Jis dar tvirčiau priglaudžia vaiką, niūniuoja jam į ausį. Iš tiesų niūniuoja ir sau, kad girdėtų savo paties balsą ir savo kalbos muziką.

Ponas Linis ir kūdikis krantinėje ne vieni. Tokių kaip jie – šimtai. Senų ir jaunų, nuolankiai laukiančių su skurdžia manta prie šono, lūkuriuojančių dar nepatirtame šaltyje nurodymų, kur eiti. Niekas nesikalba. Trapios statulos liūdnais veidais, žvarbstančios gūdžioje tyloje.

Viena moterų, padėjusių jam išlipti iš laivo, grįžta prie jo. Parodo sekti paskui. Jos žodžių jis nesupranta, tačiau supranta gestus. Rodo moteriai kūdikį. Ši pažvelgia į jį, regis, padvejoja ir galop nusišypso. Jis nuseka jai įkandin.

Kūdikio tėvai buvo pono Linio vaikai. Kūdikio tėvas buvo jo sūnus. Jie žuvo kare, siaučiančiame jo krašte jau ne vienus metus. Vieną rytą jie su kūdikiu išėjo į ryžių laukus, o vakare negrįžo. Senis bėgo, uždusęs pasiekė ryžių lauką. Iš jo buvo likusi tik didžiulė kliuksinti duobė, vienoje kraterio pusėje – perskrosto buivolo dvėseną, jo jungas perlūžęs perpus kaip šiaudas. Ir jo sūnaus lavonas, ir jo žmonos, o atokiau mažylė – plačiai atmerktomis akimis, suvystyta, nepaliesta, greta – lėlė, jos lėlė, didumo sulig ja pačia: bombos skeveldra nuplėšė jai galvą. Mergytei buvo dešimt dienų. Tėvai buvo pavadinę ją *Sang diù*, vietinė kalba tai reiškia „švelnus rytas“. Taip ją pavadino, o paskui žuvo. Ponas Linis paėmė kūdikį. Ir išvyko. Nusprendė išvykti visiems laikams. Dėl vaiko.